

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ Γ. ΜΑΤΘΑΙΟΠΟΥΛΟΥ ΩΣ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΥΠὸ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΖΑΓΑΝΙΑΡΗ

Υφηγητοῦ τῆς Ἐφηρμοσμένης Ὁργαν. Χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν.

Τοῦ χημικοῦ ὁ κλῆρος εἶναι ἡ τάσις αὐτοῦ πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ δοθέντων ὑλικῶν, διὰ τῆς τοιαύτης δ' αὐτοῦ δράσεως καθορίζεται ἡ θέσις αὐτοῦ ἐν τῷ κοινωνικῷ καὶ τῷ ἐπιστημονικῷ βίῳ.

Ματθαϊόπουλος, Λόγος Ἐναρκτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς Ὁργανικῆς Χημείας (30 Μαρτίου 1913).

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1911 τὸ ἀρχικῶς διὰ Χημεῖον ἀνεγερθὲν κτίριον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμως σὺν τῷ χρόνῳ ἐγκατεστάθησαν καὶ ἄλλα ἐργαστήρια, ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός, ἀγνωστον πῶς προελθόντος.

Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος τρία τῶν ἐν αὐτῷ ἐγκατεστημένων ἐργαστηρίων, ἦτοι τὸ ἐργαστήριον τῆς Χημείας, τὸ ἐργαστήριον τῆς Φυσικῆς καὶ τὸ ἐργαστήριον καὶ Μουσεῖον τῆς Βοτανικῆς, ἐγκατεστάθησαν προσωρινῶς εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλίσσης Σοφίας κτίριον, τὸ ὁποῖον εἶχε κτισθῆ δαπάναις τοῦ Μαρασλῆ δι' Ἐμπορικὴν Σχολήν, ἀλλ' εἶχε χρησιμοποιηθῆ ὡς Νοσοκομεῖον κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους.

Ὁ Ματθαϊόπουλος, διορισθεὶς κατ' Ἰούλιον τοῦ 1912 καθηγητῆς τῆς Ὁργανικῆς Χημείας, ἔτοποθετήθη ταυτοχρόνως ὡς ὑποδιευθυντῆς τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ὑπάρχοντος ἐργαστηρίου τῆς Χημείας, τοῦ διετέθη δὲ στενόν τι δωμάτιον τοῦ ὑπογείου τῆς Μαρασλείου Σχολῆς, τελείως ἀκατάλληλον καὶ ἀνεπαρκὲς δι' οἰανδήποτε ἐργασίαν καὶ μελέτην. Μὲ τὴν ἀνάπτυξιν ὁμως τὴν ὁποίαν εἶχε προσλάβῃ κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοὺς ἡ Ὁργανικὴ Χημεία, πραγματευομένη δεκαπλασίας ἐνώσεις ἀπὸ ὧσας ἐπραγματεύετο ἡ Ἀνόργανος Χημεία, καὶ τὴν ἀνάγκην τῶν ἀσκήσεων τῶν φοιτητῶν εἰς ὄργανικὰ θέματα, ἐχρειάζετο πολὺν μεγάλον χώρον καὶ ἴδιον ἐργαστήριον, διὸ καὶ πρώτη ἐνέργεια αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία ἐργαστηρίου τῆς Ὁργανικῆς Χημείας. Διὰ λεπτομερεστάτου ὑπομνήματος ὑποβληθέντος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐξέθετε τὰς ἀνάγκας τῆς Ὁργανικῆς Χημείας καὶ ἐξήτει τὴν ἰδρυσιν ἰδίου ἐργαστηρίου μετὰ καταλλήλου προσωπικοῦ, ἐπέτυχεν κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1912 τὴν ἰδρυσιν τοιοῦτου ἐργαστηρίου, διχοτομηθέντος τοῦ Χημείου τοῦ Πανεπιστημίου, ὡς τότε ἐλέγετο, εἰς ἐργαστήριον τῆς Ἀνοργάνου Χημείας καὶ εἰς ἐργαστήριον τῆς Ὁργανικῆς Χημείας.

Ἦτο τὸ πρῶτον ἰδρυσόμενον ἐν Ἑλλάδι ἐργαστήριον Ὁργανικῆς Χημείας, καὶ τὸ ἐργαστήριον αὐτὸ ἔπρεπε νὰ πλουτισθῇ μὲ τὰ ἀπαιτούμενα ὄργανα, σκεῦη, χημικὰς τραπέζας ὑλικά, βιβλία κλπ., τόσον διὰ τὴν πειραματικὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος, ὅσον καὶ διὰ

τὰς ἀσκήσεις τῶν φοιτητῶν καὶ τὰς λοιπὰς ἐργασίας, διότι οὐδὲν ὑπῆρχεν. Ἄπαντα τὰ περισσθέντα ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ παλαιοῦ χημείου ὄργανα καὶ ὑλικά παρελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ταυτοχρόνως ἰδρυθέντος ἐργαστηρίου τῆς Ἄνοργάνου Χημείας.

Κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν — οὐδὲν κακὸν ἀμιγῆς καλοῦ — ὑπῆρχε ποσὸν διαθέσιμον ἐκ 40.000 δραχμῶν, ὑπόλοιπον ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως τὴν ὁποίαν εἶχε λάβῃ τὸ Πανεπιστήμιον ἀπὸ τὴν ἀσφαλιστικὴν ἑταιρείαν διὰ τὸ ἀποτεφρωθὲν Χημεῖον. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ποσοῦ τούτου ἤρξατο ὁ Ματθαίουπουλος καταρτίζων κατάλογον τῶν ἀπαιτουμένων ἀντικειμένων διὰ τὴν πλήρη κατὰ τὸ δυνατόν συγκρότησιν τοῦ ἐργαστηρίου. Ἡ ἐργασία αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ μῆνας, ἐγένετο δὲ ἐν τῷ στενῷ δωματίῳ τοῦ Μαρασλείου, ἔνθα εἰργάζοντο καὶ οἱ πρῶτοι αὐτοῦ συνεργάται, ὁ Μιλτ. Ἰωαννίδης ὡς ἐπιμελητῆς καὶ ὁ Κ. Μπότσης ὡς παρασκευαστῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ μετὰ πολλὰς περιπετείας κατορθώθη ἡ κατὰ τι ἐπαύξεισι τοῦ χώρου τοῦ ἐργαστηρίου δι' ἀποχωρισμοῦ διὰ ξυλίνου μεσοτοιχοῦ μικροῦ τμήματος τῆς παραπλευρῶς τοῦ ἀρχικοῦ δωματίου εὐρισκομένης αἰθούσης ἀσκήσεων τῆς Ἄνοργάνου χημείας, χρησιμοποιοῦντος τούτου διὰ τὰς ἀσκήσεις τῶν φοιτητῶν. Περὶ τὰ τέλη δὲ τοῦ 1913, ἀπομακρυνθεισῶν τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου, ἐπηυξήθη ὁ χώρος διὰ καταλήψεως μέρους τοῦ περιστυλίου τοῦ κτιρίου καὶ περιφράξεως αὐτοῦ διὰ σανίδων, ὡς καὶ τοῦ μαγειρείου, ὅπου ἐγκατεστάθησαν οἱ πρῶτοι βοηθοὶ Α. Κώνστας καὶ Σ. Γαλανός.

Τὴν 30ὴν Μαρτίου 1913 ἐξεφώνησε τὸ ἐναρκτήριο αὐτοῦ μάθημα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Νομικῆς Σχολῆς μὲ θέμα τὰς προόδους τῆς Ὄργανικῆς Χημείας. Ἐνεκα τῆς πολιτικῆς καταστάσεως — διήρκει ἀκόμη ὁ Ἑλληνοβουλγαρικὸς πόλεμος — καὶ διότι ἐχρειάσθη πολὺν χρόνον διὰ τὰς παραγγελίας καὶ τὴν ὀπωσδήποτε ἐγκατάστασιν τοῦ ἐργαστηρίου, πρὸς δὲ τὴν πρόσκτησιν τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν πειραματικὴν διδασκαλίαν, μόλις κατὰ Μάιον τοῦ 1913 ἠδυνήθη νὰ ἀρχίσῃ τὰ μαθήματα αὐτοῦ.

Τότε τὸ πρῶτον ἀνεπύχθησαν παρ' ἡμῖν συστηματικῶς καὶ ἐκτενῶς αἱ νέαι θεωρίαι τῆς Ὄργανικῆς Χημείας, τότε πρῶτον παρεστάθησαν τὰ μόρια τῶν ὄργανικῶν ἐνώσεων διὰ προτύπων καὶ ἐδιδάχθη ἡ Ὄργανικὴ Χημεία συστηματικῶς μετὰ πειραμάτων πρὸς πλήρη κατανόησιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν φοιτητῶν. Ἡ πειραματικὴ διδασκαλία τῆς Ὄργανικῆς Χημείας ἦτο τόσον ἄγνωστος ἐν Ἑλλάδι, ὥστε κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ σχεδίου τοῦ νέου Χημείου ἤρνοῦντο νὰ παραχωρήσουν χώρον εἰς τὸν Ματθαίουπουλον διὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ τὸ παρασκευαστήριο τῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν ἀναγκαίων πειραμάτων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ Ὄργανικὴ Χημεία διδάσκεται ἄνευ πειραμάτων. Διὰ τῆς ἐπιδείξεως τῶν ἑκατοντάδων τῶν πειραμάτων τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τούτου ἐπείσθησαν νὰ δοθῇ χώρος διὰ τὸ παρασκευαστήριο. Ἡ διδασκαλία ἐγένετο τότε, καὶ ἐν συνεχείᾳ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ἀμφιθεάτρου τοῦ ἐπανακτιζομένου Χημείου τῆς ὁδοῦ Σόλωνος, εἰς τὸ ἀμφιθέατρον τοῦ Ἀνατομείου, ἐν τῇ ὁδῷ Μασσαλίας, ὅπου μετεφέροντο ἐκάστοτε τὰ ὄργανα, αἱ συσκευαὶ καὶ ὑλικά διὰ τὰ πειράματα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰς ἐπιδείξεις ὑπὸ τῶν βοηθῶν καὶ τοῦ κλητῆρος διὰ τῶν χειρῶν ἀπὸ τοῦ Μαρασλείου διὰ τοῦ τράμ. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ μαθήματος ἐπανεφέροντο εἰς τὸ Μαρασίλειον. Τὸ τοιοῦτον παρουσίαζε φυσικὰ πολλὰς δυσκολίας, ἀλλὰ, χάρις εἰς τὴν προθυμίαν τῶν βοηθῶν, τὰ μαθήματα ἔβαινον κανονικῶς.

Πρὸς πληροτέραν κατάρτισιν τῶν ἀκροωμένων τὸ μάθημα τῆς Ὄργανικῆς Χημείας, οἵτινες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔστεροῦντο τοῦ καταλλήλου βοηθήματος, ἐξέδωκεν ὁ Ματθαίουπουλος ἐν ἔτει 1917 τὸν Α' τόμον τοῦ «Ἐγχειριδίου τῆς Ὄργανικῆς Χημείας» ἐκ σελίδων 896, περιλαμβάνοντα τὰς ἀκύκλους ἐνώσεις. Βραδύτερον, ἐν ἔτει 1923, ἐξέδωκεν «Ἐπιτομὴν Ὄργανικῆς Χημείας» ἐκ σελίδων 686, περιλαμβάνουσαν ὀλόκληρον τὴν Ὄργανικὴν Χημείαν. Ἐξαντληθείσης τῆς 1ης ἐκδόσεως προέβη εἰς δευτέραν ἐν ἔτει 1927 καὶ τέλος εἰς τρίτην τὸ

1933. Αί νεώτεροι αὐταὶ ἐκδόσεις συνεχρονίσθησαν πρὸς τὰς νεωτέρας προόδους τῆς ἐπιστήμης, περιλαμβάνουσαι πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀπαραίτητον εἰς τὸν φοιτητὴν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπιστήμονα γενικώτερον.

Παράλληλως ἠτοιμάζετο τὸ ἐργαστήριον τῆς Ὄργανικῆς Χημείας οὕτως, ὥστε νὰ δύνανται οἱ φοιτηταὶ νὰ ἀσκῶνται πρακτικῶς εἰς ὄργανικὰ παρασκευάσματα καὶ ὄργανικὰ ἀναλύσεις. Ἀσκήσεις εἰς τὴν ὄργανικὴν χημείαν ἐγίνοντο βεβαίως εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τῶν Φυσικῶν ἐν τῷ Χημείῳ, ἀλλ' ἄνευ τοῦ ἐπιβαλλομένου συστήματος.

Ὁ Ματθαίουπουλος μόλις ἴδρυσεν τὸ ἐργαστήριον τῆς ὄργανικῆς χημείας ἤρξατο συστηματικῶς ἀσκῶν τοὺς φοιτηταὺς εἰς τὰ ὄργανικὰ παρασκευάσματα καὶ τὰς ὄργανικὰς ἀναλύσεις. Κατὰ τὸ 1917 μετεφέρθη τὸ ἐργαστήριον τῆς Ὄργανικῆς Χημείας εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ ἐπανακτιζομένου Χημείου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σόλωνος, ὅπου κατάρθωσε κάπως νὰ ἐπεκταθῆ. Τὸ 1919 ἐγκατεστάθη εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ δευτέρου ὁρόφου τοῦ κτιρίου καὶ τέλος τὸ 1925, μεταφερθέντος τοῦ Ἐργαστηρίου καὶ τοῦ Μουσείου τῆς Βοτανικῆς εἰς τὸν τρίτον ὄροφον, ἐπεξετάθη εἰς τὸν χώρον ὃν κατέχει σήμερον. Ἐκεῖ ἐτακτοποιήθησαν αἱ διάφοροι αἵθουσαι οὕτως, ὥστε ἀνέτως νὰ δύνανται νὰ ἀσκῶνται ὅλοι οἱ φοιτηταί, οἱ πρὸς τοῦτο ὑποχρεούμενοι.

Ἦδη ὅμως ἀπὸ τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως πρωτοτυπῶν ὁ Ματθαίουπουλος παρεξέκλινεν ἀπὸ τὸν καθιερωμένον τύπον τῶν κλασσικῶν Πανεπιστημίων, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως πλὴν τῆς ἀριτίας θεωρητικῆς μορφώσεως οἱ φοιτηταὶ ἀποκτήσουν καὶ εἰδικωτέρας γνώσεις διὰ τὴν πρακτικὴν ἀσκήσιν τοῦ ἐπαγγέλματος. Καὶ διήρυνεν τοὺς κλάδους τῶν διδασκομένων χημικῶν μαθημάτων, εἰσαγαγὼν τοιοῦτους σχετικούς μὲ τὴν ὄργανικὴν χημείαν.

Εἶναι ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ἔδωκε τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν ἐκπαίδευσιν.

Καὶ πρῶτον ἤρξατο διδάσκων καὶ ἀσκῶν τοὺς φοιτηταὺς εἰς τὴν Χημείαν τῶν Τροφίμων. Ὁ καθαρισμὸς τῶν φυσικῶν εἰς τὸν κλάδον τοῦτον, κλάδον συγγενῆ πρὸς τὴν Ὄργανικὴν Χημείαν, δεδομένου ὅτι ὅλα τὰ τρόφιμα, πλὴν τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἄλατος, εἶναι ὄργανικαί ἐνώσεις, καὶ τὸν ὁποῖον ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ τῆς Ζυρίχης ἐδίδασκεν ὁ πολὺς ὄργανικός Heumann, ἦτο ἀπαραίτητος διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς μορφώσεως τῶν Χημικῶν. Καὶ κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον ὁ Ματθαίουπουλος ἐνήργει ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς ἴδρυσιν Χημείου διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν νοθειῶν τῶν τροφίμων καὶ διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἐχρειάζοντο ἐπιστήμονες γινῶσται τοῦ χημικοῦ αὐτοῦ κλάδου, θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς. Τοσοῦτο δὲ ἀνεπύχθη τὸ μάθημα τοῦτο, ὥστε παρέστη ἀνάγκη δημιουργίας εἰδικῆς ἔδρας τῆς Χημείας τῶν Τροφίμων, ἣ ὁποία τῇ προτάσει τοῦ Ματθαίουπουλου περιελήφθη εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἔδρων τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς. Τὴν ἔδραν ταύτην κατέλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Σπ. Γαλανός.

Ὅτε δὲ ἰδρύθη ἴδιον Χημικὸν τμήμα ἐν τῇ Φυσικομαθηματικῇ Σχολῇ τὸ 1918, διήρυνεν ἔτι μᾶλλον τὸν κύκλον τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν Ὄργανικὴν Χημείαν μαθημάτων καὶ τὰς σχετικὰς ἀσκήσεις.

Οἱ ἐξερχόμενοι τοῦ Χημικοῦ τμήματος προορίζονται τὸ μὲν διὰ τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας, τὸ δὲ καὶ κυρίως διὰ τὴν βιομηχανίαν. Δι' ὅλους φυσικὰ ἐχρειάζετο ἡ βαθεῖα γνώσις τῆς Ὄργανικῆς Χημείας, τὴν ὁποίαν ἐδίδασκοντο ἐν πλάτει πειραματικῶς, μὲ τὰς ἐπακολουθοῦσας δὲ ἐμπειριατικὰς ἐξετάσεις, ἐξήρχοντο τοῦ Πανεπιστημίου τελείως κατηρητισμένοι ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως. Ταῦτοχρόνως ἤσκούντο ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν παρασκευὴν ὄργανικῶν χημικῶν

παρασκευασμάτων και εις την εκτέλεσιν ὀργανικῶν ἀναλύσεων, τόσον στοιχειακῶν, ὅσον, κυρίως, και τεχνικῶν.

Διὰ τοὺς προοριζομένους διὰ κρατικὰς ὑπηρεσίας ταῦτα, μετὰ τῆς πλήρους μορφώσεως εις τὴν Ἀνόργανον Χημείαν, θὰ ἦσαν ἐπαρκῆ, ἀλλὰ διὰ τοὺς σκοποῦντας νὰ ἀσχοληθοῦν εις τὴν βιομηχανίαν ἀπητοῦντο και ἄλλαι γνώσεις.

Και ἐν συνεχείᾳ τῆς ὀλοκληρώσεως τῶν σπουδῶν τῶν χημικῶν ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην ἰδρύσεως ἔδρας Μηχανολογίας και Σχεδίων, ὥστε οἱ χημικοὶ νὰ δύνανται νὰ ἀναγινώσκουν και κατανοοῦν σχέδια βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, συσκευῶν και μηχανημάτων, πρὸς δὲ νὰ εἶναι ἱκανοὶ νὰ σχεδιάζουν σαφῶς μηχανήματα και τροποποιήσεις ὑπαρχουσῶν ἐγκαταστάσεων. Ἡ πρότασις αὐτοῦ ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Σχολῆς, ἰδρύθη ἡ τοιαύτη ἔδρα και βραδύτερον ἐπληρώθη.

Περαιτέρω ἐγκατέστησεν ἀτιμολέβητα ἐν τῷ ἰσογείῳ τοῦ Χημείου διὰ νὰ γνωρίσουν και μάθουν τὴν λειτουργίαν και τὸν χειρισμὸν αὐτοῦ οἱ μέλλοντες βιομήχανοι.

Και ἔκρινε τέλος ἀναγκαίαν τὴν εἰδικὴν προπαρασκευὴν τῶν μελλόντων χημικῶν εις τὰς κυριωτέρας τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανιῶν, ἵνα μὴ ὄλως ἀνίδεοι προσλαμβάνωνται εις αὐτὰς και ἀφ' ἐνὸς μὲν χάνουν τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος και μειοῦνται ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ χάνουν χρόνον μέχρις οὗ προσανατολισθοῦν εις τὸ βιομηχανικὸν μέρος.

Οἱ σπουδαιότεροι κλάδοι τῆς Ὀργανικῆς Χημικῆς Βιομηχανίας ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ οἴνοποιία, ἡ ἀλκοολοποιία, ἡ ἐλαιουργία, ἡ σαπωνοποιία, ἡ βαφικὴ και ἡ τυποβαφικὴ και ἡ βυρσοδεψία.

Ἦρξατο ἐπομένως διδάσκων μαθήματα ἐκ τῆς ὀργανικῆς βιομηχανικῆς χημείας μετὰ τινων ἀσκήσεων και τελικῶς ἴδρυσε πρότυπα ἐργαστήρια τῶν πλείστων ἐκ τῶν ἀνωτέρω βιομηχανιῶν, εις τὰ ὅποια ἐν μεγάλῳ σχετικῶς ἡσκοῦντο οἱ φοιτηταί.

Προϊόντα τῶν ἐργαστηρίων αὐτῶν, κατασκευασθέντα ὑπὸ τεταρτοετῶν φοιτητῶν τοῦ χημικοῦ τμήματος, ἐβραβεύθησαν ἐν τῇ Διεθνεῖ Ἐκθέσει τῆς Θεσσαλονίκης.

Τὰ μαθήματα αὐτὰ και αἱ ἐπ' αὐτῶν ἀσκήσεις ἔλαβον σὺν τῷ χρόνῳ τοιαύτην εὐρύτητα, ὥστε ὁ Ματθαιόπουλος ἀνέθηκε τὸν ὄλον κύκλον τῶν μαθημάτων και τῶν ἀσκήσεων αὐτῶν εις τὸν μαθητὴν αὐτοῦ, ἐπιμελητὴν τοῦ ἐργαστηρίου τῆς Ὀργανικῆς Χημείας και ὑφηγητὴν τῆς Ὀργανικῆς Βιομηχανικῆς Χημείας Ἰωάν. Ζαγανιάρη, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἰδρύετο ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἰδίᾳ ἔδρα Ὀργανικῆς Βιομηχανικῆς Χημείας.

Διὰ τοὺς φοιτητὰς τοῦ ἑτέρου τμήματος, τοῦ τμήματος τῶν Φυσικῶν, διωργάνωσεν ὁ Ματθαιόπουλος ἰδίᾳ ἀσκήσεις, ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι οὗτοι ἐξερχόμενοι τοῦ Πανεπιστημίου θὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς διδάσκαλοι τῶν Φυσικῶν, ἐν οἷς και ἡ Χημεία, μαθημάτων. Αἱ ἀσκήσεις αὗται συνίστανται εις τὴν συναρμολόγησιν ἀπλῶν χημικῶν συσκευῶν, τὴν παρασκευὴν χημικῶν τινων σωμάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος και τὴν εκτέλεσιν διδακτικῶν τινων πειραμάτων καταλλήλων διὰ τὴν μέσῃν ἐκπαίδευσιν.

Τέλος διωργάνωσε, και πάλιν πρῶτος αὐτὸς παρ' ἡμῖν, ἀσκήσεις εις τὴν Χημείαν διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς Ἰατρικῆς. Οὗτοι μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς περιορίζοντο εις τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀργανικῆς Χημείας, πρὸς πλήρη κατανόησιν τῆς ὁποίας ὑπεβηθοῦντο ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν πειραμάτων. Δεδομένης ὁμως τῆς ὀλονὲν ἀύξανομένης σημασίας τῆς Ὀργανικῆς Χημείας διὰ τὴν Ἰατρικὴν και τῆς κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη τῆς φοιτήσεως αὐτῶν ἀσκήσεως εις συγγενῆ μαθήματα, ὡς ἡ Φυσιολογία, ἡ Φαρμακολογία, ἡ Νοσολογία, ἡ Τοξικολογία κ. τ. τ., ἔπρεπεν οἱ φοιτηταί τῆς Ἰατρικῆς νὰ ἀσκῶνται εις τὴν χρῆσιν τῶν ἀπλουστερῶν χημικῶν ὀργάνων, εις τὴν εκτέλεσιν τῶν συνηθεστερῶν χημικῶν πράξεων και τὴν

παρασκευὴν καὶ τὴν μελέτην τῶν ἰδιοτήτων ἀπλῶν τινων φαρμάκων καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς καθαρότητος αὐτῶν. Διὰ τὰς ἀσκήσεις αὐτὰς ἴδρυσεν ἴδιον Ἐργαστήριον, πλήρως ἐφωδιασμένον.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ δὲν ἔπαυσε διαρκῶς πλουτίζων καὶ συμπληρῶν τὸ ὅλον Ἐργαστήριον διὰ τῶν τελειοτάτων ὀργάνων καὶ συσκευῶν.

Οὕτω σήμερον τὸ Ἐργαστήριον τῆς Ὀργανικῆς Χημείας ἐμφανίζεται ὡς ἐν τῶν ἀρτιωτέρων τοῦ Πανεπιστημίου. Διαθέτει τρεῖς μεγάλας αἰθούσας ἀσκήσεων φοιτητῶν, μίαν διὰ τοὺς τριτοετείς τῆς χημείας καὶ τῶν φυσικῶν, ἑτέραν διὰ τοὺς τεταρτοετείς τῆς χημείας καὶ τρίτην διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς Ἰατρικῆς, μὲ σύνολον 157 θέσεων, πλουσίως ἐφωδιασμένων διὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὀργάνων.

Περαιτέρω διαθέτει τρία καλῶς καταρτισμένα ἐργαστήρια διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐργαστηρίου, ὡς καὶ διὰ τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν.

Ἰδιαιτέρα αἰθουσα, μὲ εἰδικὰς ἐγκαταστάσεις, ὑπάρχει διὰ τὴν στοιχειακὴν ὀργανικὴν ἀνάλυσιν. Ἐν αὐτῇ πρὸ ἐλαχίστου χρόνου ἐγκατέστησεν ὁ Ματθαιόπουλος συσκευὴν ἡμιμικροαναλύσεως. Ἡ μέθοδος αὕτη, ἐπεξεργασθεῖσα ἐν τῷ Χημείῳ τοῦ Μονάχου, σκοπὸν ἔχει τὴν κομψοτέραν, ταχύτεραν καὶ ἀκριβεστέραν ἐπιτέλεσιν τῶν καύσεων, χρησιμοποιουμένων συγχρόνως πολὺ μικροτέρων ποσῶν οὐσιῶν ἢ κατὰ τὰς συνήθεις μακρομεθόδους. Καὶ καὶ μὲν βεβαίως ἀπὸ ἐτῶν ὑπῆρχον αἱ μικρομέθοδοι, ἀλλ' αὐταὶ ἀσφαλῶς δὲν ἐνδείκνυνται διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν φοιτητῶν. Διὰ τοῦτο, εὐθύς ὡς ἐν τῇ πράξει εἰς ὀλίγα τινὰ Πανεπιστήμια τῆς ἀλλοδαπῆς διεπιστώθη τὸ ἐπιτυχὲς τῆς μεθόδου ταύτης, προέβη εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν σχετικῶν συσκευῶν, αἵτινες εἶναι μοναδικαὶ ἐν Ἑλλάδι.

Τὸ Ἐργαστήριον ἔχει ἐπίσης, ὡς ἐλέχθη, πρότυπα ἐργοστάσια διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν φοιτητῶν τοῦ χημικοῦ τμήματος εἰς τὴν ὀργανικὴν βιομηχανικὴν χημείαν. Διαθέτει οὕτως οἰνοποιεῖον, σαπωνοποιεῖον, βαφεῖον καὶ τυποβαφεῖον, ὡς καὶ βυρσοδεψεῖον.

Ἀλλὰ καὶ τὸν καταρτισμὸν τῆς δι' ὅλας τὰς ἐργασίας ἀπαραιτήτου βιβλιοθήκης δὲν παρημέλησεν ὁ Ματθαιόπουλος, καταρτίσας πλουσιωτάτην τοιαύτην ἐκ περιοδικῶν καὶ βιβλίων τῆς Ὀργανικῆς Χημείας καὶ τῶν συναφῶν κλάδων. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἐργαστηρίου τῆς Ὀργανικῆς Χημείας εἶναι οὕτω μία ἀπὸ τὰς ἀρτιωτέρας παρ' ἡμῖν ἐπιστημονικὰς βιβλιοθήκας, εὐρίσκεται δὲ εἰς τὴν διάθεσιν οὐ μόνον τῶν ἐν τῷ Ἐργαστηρίῳ ἐργαζομένων, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἐπιθυμοῦντος νὰ συμβουλευθῇ τὰ ἐν αὐτῇ συγγράμματα καὶ περιοδικὰ.

Ἡ σκιαγραφία ὅμως τῆς ὅλης δράσεως τοῦ Ματθαιοπούλου ὡς καθηγητοῦ θὰ ἦτο ἀναντιρρήτως ἑλλιπής, ἐὰν δὲν ἐμνημονεύετο ἡ μεγάλη ὑποστήριξις τὴν ὁποίαν, δι' ὅλων τῶν δυνάμεων, παρέσχε πάντοτε εἰς τοὺς μαθητὰς του. Πλείστους ἐξ αὐτῶν ἐβοήθησε ποικιλοτρόπως εἰς τὴν σταδιοδρομίαν των ἢ εἰς τὴν περαιτέρω μόρφωσίν των καὶ δρᾶσίν των. Δι' ὅχι ὀλίγους συνετέλεσε νὰ σταλοῦν ὡς ὑπότροφοι εἰς τὴν Ἑσπερίαν, μὲ τὴν ὑπόδειξιν ὅπως ἕκαστος ἐξ αὐτῶν εἰδικευθῇ κατὰ τὸ δυνατὸν εἰς διαφόρους κλάδους τῆς Χημείας.

Ἡδύχησε δὲ οὕτως ὁ Ματθαιόπουλος νὰ βλέπη σήμερον μαθητὰς του κατέχοντας ἀνωτάτας θέσεις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς κρατικὰς ὑπηρεσίας, εἰς τὴν βιομηχανίαν.